

KokxDeVoogd

De staat van morgen. Start vandaag.

Doorwerkingsonderzoek

Rekenkamer Katwijk

30 augustus 2024

Victor Eiff & Sanne van der Meer | KokxDeVoogd

Inhoud

1. Inleiding.....	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Vraagstelling.....	4
1.3 Deelvragen.....	5
1.4 Normenkader.....	5
1.5 Opbouw rapport	6
2. Aanpak en werkwijze	8
2.1 Deskstudie	8
2.2 Gesprekken.....	8
3. Bevindingen	10
3.1 Overall: Stand van zaken behandeling en implementatie van de 10 rekenkameronderzoeken	10
3.1.1 Garantstellingen en leningen	12
3.1.2 Social Return in Katwijk	14
3.1.3 Digitale Veiligheid in Katwijk.....	16
3.1.4 Schuldhulpverlening.....	18
3.1.5 Digitale Dienstverlening en Toegankelijkheid	19
3.1.6 Europese Subsidieprogramma's	20
3.1.7 Externe Inhuur	23
3.1.8 DoeMee-onderzoek naar de praktijk van de WOB.....	25
3.1.9 De effectiviteit van de Participatiewet.....	26
3.1.10 Legitimiteit en bevoegdheden raad in aanpak coronacrisis.....	29
3.2 Procedures en werkwijzen behandeling rekenkamerrapporten: raad en ambtelijke organisatie	30
3.2.1 Behandeling rekenkamerrapporten door de raad	30
3.2.2 Behandeling rekenkamerrapporten door de ambtelijke organisatie.....	30
4. Conclusies & Aanbevelingen	32
4.1 Conclusies.....	32
4.1.1 Overnemen van conclusies en aanbevelingen door het college	32
4.1.2 Overnemen van conclusies en aanbevelingen door de raad.....	32
4.1.3 Uitvoering van het college aan de aanbevelingen.....	32
4.1.4 Uitvoering van de raad van de aanbevelingen	33
4.1.5 Plan van aanpak, monitoring en informering van raad over uitvoering van aanbevelingen	33
4.1.6 Rol Rekenkamer & rode draad in de aanbevelingen van de rekenkamer	33

4.2	Aanbevelingen	33
4.2.1	Aanbevelingen voor de rekenkamer.....	33
4.2.2	Aanbevelingen voor het college	34
4.2.3	Aanbevelingen voor de raad.....	34

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De RKC Katwijk is in 2006 ingesteld om de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid te onderzoeken van het gevoerde beleid van het gemeentebestuur. In de 19 onderzoeken die de RKC Katwijk sindsdien heeft gepubliceerd zijn verschillende conclusies en aanbevelingen voor de gemeente opgenomen, zowel gericht op het college als op de gemeenteraad zelf. Echter is tot op heden niet bepaald welk effect hiermee is bereikt; op welke wijze deze aanbevelingen zijn overgenomen door raad en college en hoe hier vervolgens uitvoering aan is gegeven.

Met de recente wijziging van de rekenkamercommissie naar een rekenkamer, als gevolg van de Wet versterking decentrale rekenkamers (hierna: Wvdr), is de behoefte ontstaan bij de rekenkamer om zicht te krijgen wat er gedaan is met de aanbevelingen van eerdere onderzoeken. Daarmee kan de vraag beantwoord worden hoe het eigenlijk is gesteld met de effectiviteit van de rekenkamer zelf. Bovendien geldt vanaf 2024 de wettelijke verplichting voor colleges om de raad te informeren of en zo ja op welke wijze opvolging is gegeven aan de aanbevelingen van onderzoek door een lokale rekenkamer. Met een onderzoek naar de opvolging van aanbevelingen van de rekenkamer kan dit naar verwachting bijdragen aan het goed inrichten van dit verantwoordingsproces.

De doelstelling van de Rekenkamer Katwijk met dit doorwerkingsonderzoek¹ is te onderzoeken:

- a) Wie verantwoordelijk is (geweest) voor het monitoren van de aanbevelingen en of deze monitoring ook heeft plaatsgevonden.
- b) Of de aanbevelingen van de rekenkamer ook uitvoerbaar waren.
- c) Hoe en of de gemeenteraad is geïnformeerd over de wijze waarop uitvoering aan de aanbevelingen is gegeven.
- d) Of conclusies en aanbevelingen helder en passend zijn geformuleerd en welke verbeteringen hierin mogelijk zijn.

1.2 Vraagstelling

De Rekenkamer Katwijk heeft de volgende hoofdvraag opgesteld:

Is uitvoering gegeven aan de aanbevelingen die de rekenkamercommissie heeft opgenomen in de 10 rapporten die het sinds 2016 heeft gepubliceerd?

¹ Zie onderzoeksvoorstel Doorwerkingsonderzoek Rekenkamer Katwijk.

De rekenkamercommissie Katwijk heeft het doorwerkingsonderzoek afgebakend tot de volgende 10 onderzoeksrapporten die zij sinds 2016 heeft gepubliceerd (tussen haakjes: datum van publicatie):

1. *Garantstelling Leningen (2016)*
2. *Social Return (2018)*
3. *Digitale Veiligheid (2019)*
4. *Digitale Dienstverlening (2020)*
5. *Schuldhelpverleningen (2020)*
6. *Europese subsidies (2021)*
7. *Externe Inhuur (2022)*
8. *Praktijk van de WOB (2022)*
9. *Effectiviteit van het participatiebeleid (2022)*
10. *Legitimiteit en bevoegdheden van de raad in aanpak Coronacrisis (2023)*

1.3 Deelvragen

Voor een goede beantwoording van de bovengenoemde hoofdvraag zijn de volgende deelvragen geformuleerd:

1. Heeft het college in de bestuurlijke reactie de conclusies en aanbevelingen overgenomen?
2. Heeft de gemeenteraad de conclusies en aanbevelingen overgenomen?
 - a. Zo ja, heeft het college en/of de gemeenteraad uitvoering gegeven aan de aanbevelingen?
 - b. Zo nee, wat is hiervan de reden?
3. Informeert het college de gemeenteraad over de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen?
4. Heeft de gemeenteraad gevraagd naar de voortgang van de uitvoering?
5. Wordt gemonitord wat de stand van zaken is met betrekking tot de uitvoering van de aanbevelingen?
6. Is er een rode draad in de aanbevelingen die de rekenkamercommissie heeft gedaan?
7. Hebben de aanbevelingen, indien uitgevoerd, voldaan aan de verwachtingen? Wat was de impact van de uitgevoerde aanbevelingen?

Deze rapportage geeft de resultaten van het onderzoek weer, waarbij antwoord wordt gegeven op bovenstaande vragen.

1.4 Normenkader

Om de vragen te beantwoorden wordt in dit doorwerkingsonderzoek gebruik gemaakt van het volgende normenkader:

1. Het rekenkameronderzoek is geagendeerd en besproken in de gemeenteraad of in één van de raadscommissies
2. Er is een raadsbesluit genomen over de implementatie van de aanbevelingen van het rekenkameronderzoek
3. Het college heeft naar aanleiding van het besluit een plan van aanpak opgesteld
4. Er is een plan van aanpak voor uitvoering opgesteld dat voldoet aan de gestelde maatstaven.
5. Er zijn in de ambtelijke organisatie maatregelen genomen of (werk)processen ingericht die voortgang op de implementatie van aanbevelingen monitoren.
6. Het plan van aanpak is ter kennisname gebracht aan en zo mogelijk besproken met de gemeenteraad of een raadscommissie.
7. De voortgang van implementatie van de aanbevelingen is ter kennisname gebracht aan en zo mogelijk besproken met de gemeenteraad of een raadscommissie.
8. De raad heeft (proactief) vragen gesteld over de voortgang van de implementatie van de aanbevelingen?
9. Er wordt feitelijk uitvoering gegeven aan de aanbevelingen door college, raad en ambtelijke organisatie en deze leiden tot verbeteringen of oplossingen in lijn met de aanbevelingen van de rekenkamer.

Naarmate meer van de bovengenoemde vragen per onderzoek positief beantwoord kunnen worden, is er sprake van een grotere mate van doorwerking. Dit normenkader is ontleend aan de Handreiking met betrekking tot doorwerking van rekenkamerrapporten zoals opgesteld door de NVRR².

Met dit normenkader richt dit onderzoek zich vooral op het instrumentele niveau van doorwerking. Daarnaast kan een doorwerkingsonderzoek zich ook richten op de preventieve doorwerking (heeft de aankondiging van een rekenkameronderzoek al geleid tot verbeteracties van college of ambtelijke organisatie?), de agenderende doorwerking (het rekenkamerrapport zorgt er voor dat er een maatschappelijk debat over – het onderzoeksonderwerp - ontstaat) en de conceptuele doorwerking (het rekenkamerrapport leidt tot een groter bewustzijn, kennis of reflectie bij betrokkenen over het onderzoeksonderwerp of bijvoorbeeld de kaderstellende en controlerende rol van de raad).

1.5 Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 worden de aanpak en werkwijze van dit doorwerkingsonderzoek aan de orde gesteld.

Hoofdstuk 3 bevat de bevindingen van het doorwerkingsonderzoek, waarbij de onderzoeksvragen worden beantwoord. Hierbij is aan het begin van hoofdstuk 3, schematisch, een korte samenvatting opgenomen van de belangrijkste bevindingen ten aanzien van de

² Handreiking doorwerking rekenkamerproducten, Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies, april 2018.

doorwerking van de 10 rekenkamerrapporten. Vervolgens wordt in dit hoofdstuk per rekenkamerrapport weergegeven wat de belangrijkste bevindingen zijn wat betreft de doorwerking van de aanbevelingen. Dit hoofdstuk wordt afgesloten met bevindingen over de wijze waarop de raad in algemene zin rapporten van de rekenkamer agendeert en behandelt en de wijze waarop de ambtelijke organisatie omgaat met aanbevelingen van de rekenkamerrapporten.

Hoofdstuk 4 bevat de conclusies en aanbevelingen.

2. Aanpak en werkwijze

Het onderzoek heeft bestaan uit een deskstudie en gesprekken en contact met sleutelpersonen binnen de organisatie.

2.1 Deskstudie

Het doel van de deskstudie was het analyseren van documenten om inzicht te krijgen in:

- Welke aanbevelingen en conclusies de rekenkamer heeft geformuleerd voor de raad en het college.
- Op welke manier het rekenkameronderzoek besproken of gedeeld is met de raad.
- Of het college de aanbevelingen heeft overgenomen.
- Of er terugkoppeling is gegeven aan de gemeenteraad over de implementatie van aanbevelingen.
- Of de gemeenteraad aanbevelingen voor de raad zelf heeft geïmplementeerd?
- Welke communicatie er is geweest met betrekking tot (het onderwerp van) het rekenkamerrapport.

Ten behoeve hiervan hebben we de volgende documenten bestudeerd:

- Rekenkameronderzoeken.
- Jaarplannen en -verslagen van de rekenkamer.
- Agenda's en verslagen van raadsvergaderingen en raadscommissies.
- Memo's, moties en andere documenten relevant voor (bepaalde) rekenkameronderzoeken.

Deze informatie is gevonden via de website van de rekenkamer en het raadsinformatiesysteem van de gemeente Katwijk. In bijlage 1 is een volledige bronnenlijst opgenomen.

2.2 Gesprekken

Naast schriftelijk bronnenmateriaal zijn gesprekken gevoerd met sleutelpersonen in de gemeentelijke organisatie en met de leden van de rekenkamer. Het doel van de gesprekken was het verdiepen van de informatie die via deskstudie is verzameld, waarbij a) een extra check is uitgevoerd of alle toegankelijke informatie is teruggevonden, b) informatie is verzameld over opvolging en uitvoering van aanbevelingen die mogelijk niet gecommuniceerd zijn richting de raad, en c) een (subjectief) oordeel is verkregen van de verschillende sleutelpersonen over de vraag of de aanbevelingen van rekenkameronderzoeken voldoende zijn opgepakt en uitgevoerd en welke de mogelijke redenen hieraan ten grondslag liggen.

Voor elk van de rekenkamerrapporten is een ambtelijk verantwoordelijk medewerker benaderd via de mail ten behoeve van onderdeel a) en b).

Verder zijn er gesprekken gevoerd met de leden en secretaris van de rekenkamer en de gemeentesecretaris ten behoeve van onderdeel c). Tevens zijn raadsleden per mail gevraagd

naar hun mening over de mate waarin de aanbevelingen van de (10) rekenkamerrapporten zijn opgevolgd en uitgevoerd. Hierop hebben de raadsleden evenwel nauwelijks gereageerd.

3. Bevindingen

In dit hoofdstuk zijn de bevindingen van de doorwerking van de 10 rekenkamerrapporten opgenomen. Daartoe wordt allereerst een – schematisch - totaaloverzicht gegeven van de stand van zaken van de behandeling en implementatie van de 10 rekenkameronderzoeken. Vervolgens wordt een nader beeld gegeven van het procesverloop en effecten van de doorwerking voor elk van de afzonderlijke rekenkameronderzoeken. Daarna wordt beschreven welke procedures en werkwijzen op ambtelijk niveau en bij de raad aanwezig zijn voor de behandeling van de rekenkamerrapporten.

3.1 Overall: Stand van zaken behandeling en implementatie van de 10 rekenkameronderzoeken

Voor elk van de rekenkameronderzoeken is bepaald op welke manier het onderzoek aan bod is gekomen bij de raad. Dit betreft oplevering en eventuele bespreking in een raadscommissie of raad, maar ook de communicatie vanuit de ambtelijke organisatie en het college richting de raad. Aan het begin van de opdracht voor uitvoering van dit doorwerkingsonderzoek kwam bij KokxDeVoogd naar voren dat in de Katwijkse praktijk de raad geen raadsbesluit neemt over de implementatie van aanbevelingen uit rekenkameronderzoeken. Hoewel dit onderdeel is van het in paragraaf 1.4 genoemde normenkader, laten wij deze stap dus weg in de bespreking van de resultaten, omdat dit voor geen van de rekenkameronderzoeken van toepassing is.

Het overall beeld van behandeling en doorwerking van de rekenkamerrapporten is in het onderstaande schema opgenomen waarbij met ‘stoplichtkleuren’ is aangegeven of voldoende doorwerking heeft plaatsgevonden op de verschillende onderdelen.

Rapport	Aantal aanbevelingen	Overgenomen aanbevelingen door college	Bespreking in raad	Implementatie aanbevelingen door ambtelijke organisatie	Informering van de raad over implementatie
1.Garantstellingen en leningen	6	5 van de 6	Ja	Met grote vertraging	Met grote vertraging
2.Social Return On Investment	4	2,5 van de 4	Ja	Ja	Gedeeltelijk
3.Digitale Veiligheid	9	9 van de 9	Ja, wel verlaat	7 van de 9	Niet terug te vinden
4.Schuldhelpverlening	Geen	Geen	Ja	Ja	Ja

5. Digitale Dienstverlening & Toegankelijkheid	7	Ja of door ambtelijke organisatie			
6. Europese subsidies	9	5 geheel, 3 gedeeltelijk en 1 niet	Ja	Nog niet, maar wel geagendeerd	n.v.t.
7. Extern Inhuur	4	2 van de 4 aanbevelingen voor de ambtelijke organisatie	Ja	Nog niet tot op heden	Gedeeltelijk geïnformeerd dat het op planning staat
8. Praktijk van de WOB	5	n.v.t.	Nee	n.v.t.	Ja
9. Effectiviteit van het participatiebeleid	9	9 van de 9	Ja	Ja	Ja
10. Aanpak Coronacrisis	4	n.v.t.	Nee	n.v.t.	n.v.t.

De belangrijkste overall bevindingen kunnen als volgt worden toegelicht:

- *Aantal aanbevelingen:* Het aantal aanbevelingen varieert tussen 4 en 9. Opvallend is dat één rapport ('Schuldhelpverlening') geen aanbevelingen bevat.
- *Aanbevelingen overgenomen door het college:* Bij 4 van de 10 rekenkamerrapporten worden de aanbevelingen (vrijwel) volledig overgenomen door het college. Bij 3 van de 10 rekenkamerrapporten neemt het college de aanbevelingen deels over. Bij twee rapporten ziet het college geen reden om een reactie te geven op de aanbevelingen; de aanbevelingen van het rapport 'Praktijk van de WOB' zijn volgens het college 'achterhaald' omdat bij het uitbrengen van het rapport de WOB is vervangen door de Woo en de aanbevelingen van het rapport 'Aanpak Coronacrisis' zijn niet gericht aan het college.
- *Behandeling in de raad of raadscommissie:* In totaal worden 8 rapporten behandeld in de raad, raadscommissie of anderszins. Slechts twee rapporten ('Praktijk WOB' en 'Aanpak Coronacrisis') worden niet behandeld.
- *Implementatie van aanbevelingen:* de aanbevelingen van 6 van de 10 rekenkamerrapporten worden geheel of gedeeltelijk geïmplementeerd. Voor de aanbevelingen van het rapport 'Europese subsidies' is een medewerker aangesteld die mede uitvoering moet gaan geven aan de aanbevelingen. Aan de aanbevelingen van het rapport 'Externe inhuur' moet, ondanks het overnemen van aanbevelingen door het college, nog uitvoering worden gegeven.
- *Informerende raad over implementatie:* De raad wordt over de implementatie van de aanbevelingen van 4 rapporten geïnformeerd. Over de voortgang van uitvoering van aanbevelingen van drie rapporten wordt de raad te laat of slechts ten dele geïnformeerd.

3.1.1 Garantstellingen en leningen

Het rekenkamerrapport 'Garantstellingen en leningen' bevat de volgende 6 aanbevelingen:

Aanbeveling 1: stroomlijn het aanvraagproces van garantstellingen.

Om het aanvraagproces verder te stroomlijnen en te waarborgen dat aanvragen doelmatig worden behandeld is het wenselijk om een stappenplan op te stellen om een aanvraag te beoordelen. Een dergelijk plan maakt het eenvoudiger om aanvragen te beoordelen en maakt het afwegingsproces transparanter. In het stappenplan kan ook expliciet aandacht worden besteed aan de relatie tussen de omvang van het risico van een garantstelling en de (eisen aan de) benodigde informatie en in te zetten beheersmaatregelen door de gemeente.

Aanbeveling 2: informeer de raad meer expliciet en eenduidig over het risicoprofiel van een garantstelling en de wijze waarop de gemeente beheersmaatregelen stelt.

De informatiepositie van de raad kan worden verbeterd door het opnemen van een afzonderlijke en herkenbare risicoparagraaf in de raadsvoorstellen waarin expliciet wordt ingegaan op het risicoprofiel van de garantstelling en de keuze voor een mix aan beheersmaatregelen, inclusief de specifieke rol van een waarborgfonds in de garantstelling. Daarmee neemt de transparantie toe in de wijze waarop de gemeente de risico's van een garantstelling voor de gemeente beperkt.

Aanbeveling 3: besteed ambtelijk en bestuurlijk meer aandacht aan het monitoren van risico's gedurende de looptijd van de garantstellingen. Dat geldt met name voor garantstellingen die geen medeborger kennen.

Voor garantstellingen met medeborging door een waarborgfonds is sprake van een extra waarborg voor de beheersing van de risico's. Een belangrijk deel van de monitoring geschiedt dan door het waarborgfonds. Juist voor de garantstellingen waar de gemeente als enige borgsteller optreedt, is het financiële risico voor de gemeente groter dan wanneer er sprake is van (mede)borging door een waarborgfonds. Daarnaast kan de gemeente in dat geval ook niet leunen op beheersmaatregelen van een waarborgfonds. Het is in die gevallen van groot belang om bij het besluit over de garantstelling expliciet afspraken te maken over gestructureerde monitoring van de risico's en daar gedurende de looptijd van de garantstelling ook strak op te sturen. Voorkomen moet worden dat de afspraken daarover met de organisatie die de garantstelling aanvraagt in de loop van de tijd verwateren.

Aanbeveling 4: overweeg de 'Regeling Leningen en Garantievoorwaarden' op een aantal aspecten aan te passen.

Er is geconstateerd dat bij de toekenning van een aantal garantstellingen is afgeweken van de regeling 'Leningen en Garantievoorwaarden 2011'. Overweeg of het wenselijk is om de 'Regeling Leningen en Garantievoorwaarden' te verruimen zodat het formeel mogelijk wordt om garantstellingen mogelijk te maken voor bijvoorbeeld:

- *Huurgaranties*
- *Garantstellingen zonder of met een beperkt onderpand*

- *Garantstellingen waarbij de aanvrager mogelijk ook zonder garantstelling een lening kan aangaan.*

Aanpassing van de regeling voorkomt niet dat ook in de toekomst aanvragen mogelijk formeel niet binnen de kaders van de regeling vallen. Van belang is om in die gevallen in het raadsvoorstel expliciet en gemotiveerd aan te geven dat wordt afgeweken van de formele vereisten in de regeling.

Aanbeveling 5: geef het college opdracht om een beargumenteerde keuze te maken in de duiding van risico's van garantstellingen in de paragraaf weerstandsvermogen.

Maak een beargumenteerde en expliciete keuze bij de weging van de risico's van garantstellingen (hoog/laag risico) die worden meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen. Maak daarbij ook een weging van het risicoprofiel van individuele garantstellingen naar financiële risico's die de gemeente loopt. En breng bij de eerstvolgende berekening van de benodigde weerstandscapaciteit in beeld wat het effect is van de risicoweging van de garantstellingen.

Aanbeveling 6: breng de berekening van het risico van de garantstelling GOM in lijn met eerdere afspraken dat de gemeente Katwijk voor 1/6 deel van de leningen GOM garant staat.

Pas de omvang van het risico van de garantstelling GOM aan conform de afspraken en breng ook voor deze aanpassing bij de eerstvolgende berekening van de benodigde weerstandscapaciteit in beeld wat het effect is.

Wat opvalt is het relatief grote aantal aanbevelingen en de lengte van de aanbevelingen. Opvallend is dat de aanbevelingen uitvoerig onderbouwd worden en van voorbeelden en uitwerkingen zijn voorzien. Verder zijn de aanbevelingen alleen gericht aan het college, met uitzondering van aanbeveling 5 waarbij de raad gevraagd wordt om het college opdracht te geven. Onduidelijk is waarom juist bij aanbeveling 5 de rekenkamer voor deze formulering heeft gekozen.

De behandeling en doorwerking van het rekenkamerrapport kent het volgende tijdspad:

	23-11-2016	12-01-2017	23-11-2017	6-9-2018	18-11-21
Tijdspad	Oplevering rapport aan gemeenteraad	Oordeelsvormende bespreking van rapport in raadscommissie	Raad constateert p.v.a. niet geleverd is.	Raad constateert p.v.a. niet geleverd is.	Raadsvoorstel: Nieuw beleidskader gemeentelijke garantstelling

Het college neemt 5 van de 6 aanbevelingen over in reactie op het rekenkamerrapport. De aanbeveling 5 wordt niet door het college overgenomen, omdat het college ‘een totaalbeeld wil geven en niet alle garanties afzonderlijk in beeld wil brengen’.

Bij de bespreking van het rapport in de raadscommissie, op 12 januari 2017, wordt door de wethouder Van der Spijk de belofte gedaan om een plan van aanpak op te leveren voor de implementatie van de meeste aanbevelingen en om dit later in het jaar 2017 te delen met de raad. Op 23 november 2017 kan uit de opmerkingen bij de agenda en vergaderstukken van de openbare vergadering worden geconstateerd dat het beloofde plan van aanpak door de wethouder niet aan de raad is geleverd. Dezelfde conclusie wordt nogmaals gemaakt op 6 september 2018.

Tevens is terug te vinden in het document van 23 november 2017 dat de rekenkamercommissie aangeeft de geplande evaluatie over dit onderwerp pas over 3 jaar te laten plaatsvinden. Op 18 november 2021 wordt er een raadsvoorstel gepresenteerd voor een nieuw beleidskader gemeentelijke garantstellingen dat tevens invulling geeft aan de aanbevelingen van het rekenkameronderzoek.³ De opstelling van het nieuwe beleidskader heeft met ingang van 2018 aanzienlijke vertraging opgelopen door een omvangrijke aanspraak op een afgegeven garantie waardoor de beperkte beschikbare specifieke gemeentelijke capaciteit anders moest worden ingezet.

3.1.2 Social Return in Katwijk

Het rekenkamerrapport ‘Social Return in Katwijk’ bevat de volgende 4 aanbevelingen:

Aanbeveling 1: formuleer meetbare prestaties voor de doelstellingen van social return. Te denken valt aan het aantal mensen dat als gevolg van social return is ingezet. Of de ingezette loonwaarde als gevolg van de toegepaste social returnverplichting. Dit zijn relatief eenvoudige indicatoren die ook makkelijk meetbaar zijn, mits sprake is van de aanwezigheid van en handhaving op verantwoording door opdrachtnemers.

Aanbeveling 2: Leg vast welke doelgroepen als gevolg van toepassing van social return een kans hebben gekregen op de arbeidsmarkt. En rapporteer daarover. Het is voor opdrachtgevers een kleine moeite om door te geven uit welke situatie de ingezette medewerker komt, bijvoorbeeld de bijstand, de WW of een arbeidsongeschiktheidsregeling.

Aanbeveling 3: Zorg voor een heldere en vooral toepasbare verantwoordelijkheidsverdeling als het gaat om de vastlegging, monitoring en handhaving van de social returnafspraken. Nu zijn de taken en verantwoordelijkheden weliswaar op papier belegd, maar deze worden in de praktijk niet nageleefd. Te overwegen valt om de vastlegging en monitoring te beleggen bij de

³ Het raadsvoorstel is ook op basis van een verbeterplan garantstellingen dat ter kennisname aan de raad is voorgelegd in september 2020 en een onafhankelijk onderzoek naar garantstellingen, uitgevoerd door PwC, en een advies van Finance Ideas.

inkoopadviseur en de handhaving bij de budgethouder. Dit laatste om het vierogenprincipe te waarborgen. Laat de inkoopafdeling ook de verantwoording over de toepassing van social return aan college en de raad verzorgen. Hiermee ontstaat enerzijds druk op de vastlegging en handhaving van de social returnverplichting en anderzijds kan ook vanuit één organisatieonderdeel een informatiepositie worden opgebouwd over de resultaten van het social returnbeleid. De beschreven rol van Werk en Inkomen kan vervallen, de rol die zij innamen bij de matching van kandidaten is inmiddels overgenomen door het Servicepunt Werk.

Aanbeveling 4: Agendeer het onderwerp verdringing bij het concreet maken van de prestatieafspraken rondom de social returnverplichting en biedt ruimte voor maatwerk. Maatwerk kan bijvoorbeeld bestaan uit het voorkomen van directe verdringing door personeel dat ontslagen moet worden als gevolg van de social returnverplichting in te zetten voor de opdracht.

De 4 aanbevelingen zijn alle gericht aan het college. Opvallend is dat de aanbevelingen uitvoerig onderbouwd worden en van voorbeelden en uitwerkingen zijn voorzien.

De behandeling en doorwerking van het rekenkamerrapport kent het volgende tijdspad:

	29-03-2018	14-06-2018	12-07-2018	29-01-2018	11-03-2021
Tijdspad	Oplevering rapport aan gemeenteraad	Oordeelsvormende bespreking van rapport in raadscommissie	Motie voor monitorings-instrument SROI	Vergadering B&W vaststellen van het inkoop- en aanbestedingsbeleid (incl. SROI)	Afdoening motie Monitorings-instrument SROI

Het college geeft in de bestuurlijke reactie op het rekenkamerrapport aan dat wordt nagedacht over de aanschaf van een registratie-instrument voor SROI. Daarbij wordt aangegeven dat ‘registratie met als doel handhaving en (mogelijke) sanctionering niet de insteek [is] van het college’⁴ Op basis van de reactie van het college is niet helemaal in te schatten aan welke van de aanbevelingen het uitvoering gaat geven, maar tenminste aan aanbeveling 3 en gedeeltelijk aanbeveling 1 en 2 lijkt gehoor gegeven te worden.

In de oordeelsvormende bespreking van het rapport in de raadscommissie op 14 juni 2018 geeft de wethouder aan dat monitoring al plaatsvindt door aanwezige registratie, maar dat dit ook verbeterd kan worden. De gemeenteraad is van mening dat niet voldoende cijfers over de effectiviteit van SROI beschikbaar zijn.

⁴ Rekenkamerrapport Social Return, pagina 47.

Op basis hiervan wordt op 12 juli 2018 een motie aangenomen voor de implementatie van een monitoringsinstrument voor de resultaten van SROI zodat er een gedegen controle kan plaatsvinden.

Op 29 januari 2018 wordt in de vergadering van het college een nieuw inkoop- en aanbestedingsbeleid vastgesteld. Hierin zijn geen veranderingen opgenomen voor de uitvoering van de SROI aanbevelingen.

Op 11 maart 2021 wordt door het college aan de raad gerapporteerd dat afdoening gegeven kan worden aan de motie Monitoringsinstrument SROI met de aanschaf van het programma Wizzr.

Op basis van ambtelijk verstrekte informatie blijkt dat er in 2021 regionale uitvoeringsvoorwaarden SROI zijn opgesteld voor de regio Kust, Duin- en Bollenstreek. Dit document geeft heldere uitleg over de invulling van SROI en het proces dat de gemeenten aanhouden. Wij hebben geen bewijs gevonden of dit document met de raad gedeeld is.

De aanbevelingen van de rekenkamer lijken, op basis van de informatie gepresenteerd door de ambtelijk medewerker, in de huidige werkwijze geïmplementeerd, weliswaar met een deels andere invulling dan zoals door de rekenkamer is aanbevolen.

3.1.3 Digitale Veiligheid in Katwijk

Het rekenkamerrapport 'Digitale Veiligheid in Katwijk' bevat de volgende 9 aanbevelingen:

Aanbeveling 1: Wij bevelen aan om de informatiebeveiliging en gegevensbescherming binnen de gehele organisatie breder bij de verschillende verantwoordelijken voor informatiebeveiliging en privacy te borgen.

Aanbeveling 2: De gemeenteraad moet kaders kunnen stellen, juist bij de veelal lastige weging in het Sociaal Domein, waar snel handelen om cliënten adequaat te kunnen helpen, niet altijd mogelijk is vanwege stringente eisen aan de bescherming van persoonsgegevens. Mogelijk zou de auditcommissie een initiërende rol kunnen hebben bij het discussiëren en opstellen van een dergelijk kader in de gemeenteraad.

Aanbeveling 3: Ten behoeve van een betere en bredere borging van informatiebeveiliging en privacy in de organisatie, bevelen wij aan om aan te sluiten op de P&C-cyclus. Zo kan elke afdeling zich jaarlijks via een 'in control statement' verantwoorden over de IB- en privacy-maatregelen, die ze hebben getroffen.

Aanbeveling 4: Stel per afdeling een verantwoordelijk medewerker aan voor de informatiebeveiliging en privacy (contactpersoon IB & privacy).

Aanbeveling 5: Laat de contactpersonen IB & privacy jaarlijks een interne evaluatie per afdeling van de informatiebeveiligings- en privacy maatregelen en -praktijk opstellen onder coördinatie van de interne controleurs.

Aanbeveling 6: Evalueer het MDM⁵ in beheer en gebruik na een jaar.

Aanbeveling 7: Hanteer de meest recente kaders voor de risico-afweging voor gegevensbescherming (gebaseerd op de AVG).

Aanbeveling 8: Neem bij een volgende actualisatie van het informatiebeveiligingsbeleid een omschrijving op van het in de praktijk al gerealiseerde testbeleid.

Aanbeveling 9: Continueer de gestructureerde en uitgebreide bewustzijnsacties, zoals in 2017 en 2018 ingezet binnen de gemeente in de jaarplannen IB en privacy voor 2019.

Opvallend is het grote aantal (9) aanbevelingen. De aanbevelingen zijn overigens zeer compact geformuleerd. Aanbeveling 2 is gericht op de gemeenteraad, in het bijzonder de Auditcommissie.

De behandeling en doorwerking van het rekenkamerrapport kent het volgende tijdpad:

	31-01-2019	14-02-2019	18-07-2019
Tijdpad	Oplevering rapport aan gemeenteraad	Ter agendering in handen gesteld van presidium	Informatieve sessie: raadscommissie privacy & informatievoorziening

Het rapport is opgeleverd op 29 maart 2018. De bestuurlijke reactie op het rapport laat zien dat het college de 9 aanbevelingen overneemt. Het rapport is in eerste instantie niet besproken in de raad of raadscommissie. Echter bij een informatieve sessie voor de raad rondom privacy en informatievoorziening is het rapport wel aan bod gekomen. In deze sessie komt naar voren dat er ook een ENSIA⁶ zal plaatsvinden waaruit aanbevelingen zullen volgen. Er wordt tevens aangegeven dat Katwijk wil voldoen aan de BIO⁷ en daarop inzet.

Er lijkt daarna niet meer gecommuniceerd te zijn door het college of de ambtelijke organisatie over de implementatie van de aanbevelingen van de rekenkamer.

Uit ambtelijke informatie zoals verzameld in het kader van dit onderzoek komt naar voren dat de ambtelijke organisatie wel gedeeltelijk invulling heeft gegeven aan de aanbevelingen.

Dit betreft de volgende uitvoering die aan de aanbevelingen is gegeven:

Aanbeveling 1: Er is op basis van het rekenkamerrapport plus een extern onderzoek door Ordina een voorstel geschreven door de CISO voor aanpassing van de informatiebeveiliging en de extra

⁵ Mobile Device Management. Dit betreft het beheer van mobiele apparaten in een organisatie. Het beheer van de instellingen, gebruiksrechten en informatiebeveiliging vindt plaats vanuit één centraal punt.

⁶ Eenduidige normatiek single information audit. Dit is een eenmalige verantwoording (gerelateerd aan de eisen van de BIO) en IT-audit ten behoeve van de gemeenteraad.

⁷ Baseline Informatiebeveiliging Overheid. Deze bevat specifieke eisen waaraan de informatiebeveiliging bij overheden dient te voldoen.

middelen die hiervoor nodig zijn. Werving van deskundig personeel voor informatiebeveiliging is gestart in 2024.

Aanbeveling 2: Er zijn geen aanwijzingen van een ambtelijk initiatief of een initiatief vanuit de raad.

Aanbeveling 3: Er is ambtelijk een initiatief ontwikkeld, maar dit bleek niet te passen. De uitvoering van deze aanbeveling is nu belegd bij Functionaris Gegevensbescherming (FG).

Aanbeveling 4: De eerste stappen zijn gezet en verdere ontwikkelingen zullen in 2024 plaatsvinden.

Aanbeveling 5: Dit heeft geen prioriteit.

Aanbeveling 6: Deze aanbeveling is uitgevoerd.

Aanbeveling 7: Deze aanbeveling is uitgevoerd.

Aanbeveling 8: Het nieuwe informatiebeveiligingsbeleid wordt voor 3 jaar vastgesteld.

Aanbeveling 9: Deze aanbeveling is uitgevoerd.

3.1.4 Schuldhelpverlening

Het rekenkamerrapport ‘Schuldhelpverlening’ bevat geen aanbevelingen maar alleen conclusies.

De behandeling en doorwerking van het rekenkamerrapport kent het volgende tijdspad:

	30-01-2020	12-03-2020	16-04-2020	23-09-2021
Tijdspad	Oplevering rapport aan gemeenteraad	Oordeelsvormende bespreking van rapport in raadscommissie	Raadsinformatiebrief startnotitie aanpak armoede & bespreking Raad	Uitvoeringsagenda armoede 2021-2024

Het college geeft in zijn reactie in het rapport aan de conclusies en de verbeterpunten daarin te herkennen en daaraan al invulling te geven of van plan zijn dit op te pakken. Het college geeft aan in 2020 het armoedebeleid te gaan herijken. Een plan van aanpak volgt dus later, maar de conclusies van de rekenkamer zullen worden meegenomen in de toekomstige aanpak. Ditzelfde wordt aangegeven in de oordeelsvormende bespreking van het rapport in de raadscommissie op 12 maart 2020. De wethouder belooft meer informatie te verstrekken over de invulling van de vervolgstappen.

De raadsinformatiebrief met de startnotitie voor aanpak armoede geeft hiervan een overzicht van. Er zal volgens de raadsinformatiebrief een onderzoek plaatsvinden waarbij ook de conclusies van het rekenkamerrapport worden meegenomen.

Op 23 september 2021 wordt de uitvoeringsagenda Armoede 2021-2024 besproken met de raad.

3.1.5 Digitale Dienstverlening en Toegankelijkheid

Het rekenkamerrapport 'Digitale Dienstverlening en Toegankelijkheid' bevat de volgende 7 aanbevelingen:

Aanbeveling 1: De rekenkamer doet daarmee als eerste aanbeveling, aan het College van B&W, om permanent aandacht te blijven houden voor de toegankelijkheid en het gebruik van de website, met name door minder digivaardige inwoners. Concreet betreft de aanbeveling om tenminste één keer per jaar klantreizen met minder digivaardige inwoners te ondernemen, om zo inzicht te blijven houden in die zaken die voor sommige groepen inwoners minder vanzelfsprekend of lastig zijn.

Aanbeveling 2: Analoog aan het lezerspanel dat de gemeente beheert voor schriftelijke communicatie, kan de gemeente ook een digitaal panel instellen, waarin de deelnemers gevraagd en ongevraagd hun mening kunnen geven over het functioneren van de website.

Aanbeveling 3: Eveneens is het raadzaam een aparte toets uit te voeren of de leesbaarheid (b1-niveau; zijnde eindexamenniveau voor het lezen van de site) begrijpelijk genoeg is. Hierbij kan ook acht worden geslagen worden op de gebezigde terminologie. Immers, wat vanuit perspectief gemeente voor de hand liggend is, is voor burgers of ondernemers niet altijd begrijpelijk. Bijvoorbeeld; welke gebruiker van de website weet dat een sloopvergunning onder het regime van de omgevingsvergunning wordt behandeld? Daarom wordt ook aanbevolen om meer werken met aansprekende terminologie of praktijkvoorbeelden.

Aanbeveling 4: Er zijn nu nog weinig kwantitatieve gegevens onderzocht. Het lijkt ons raadzaam om minimaal één keer per jaar de kwantitatieve gegevens te rapporteren inclusief de meest bezochte pagina's, het aantal bezoeken en waar mogelijk ook een indicatie van het aantal gelukke raadplegingen. Ook kan het verstandig zijn om bij het invullen van de formulieren, net als bij het onderzoek schuldhulpverlening gebleken is, de formulierenbrigade in te schakelen om mensen die minder digitaal vaardig zijn te ondersteunen.

Aanbeveling 5: Het valt op dat het niet altijd logisch is welke zaken op het beginscherm van de gemeente direct te vinden zijn en waar men direct naar door kan klikken zonder verder te zoeken. Uit de analyse van meest bezochte pagina's zou hier een goede aanvulling mee gedaan kunnen worden.

Aanbeveling 6: Het verschil in gebruik van de pagina's bij een laptop en een vaste PC is groot. Zo vallen knoppen of delen van de pagina weg. Hier wordt extra aandacht voor gevraagd. Zeker gezien de ontwikkelingen dat laptops, telefoons en of iPads de meest gebruikte standaard zullen worden, lijkt het raadzaam om de schermen hierop te ontwerpen.

Aanbeveling 7: Aan de raad is daarom de aanbeveling om aan te dringen op actualisering van de visie op digitale dienstverlening en om dit te doen in nauwe afstemming met de raad.

Opvallend is het relatief grote aantal (7) aanbevelingen. De aanbevelingen zijn deels compact, maar ook deels zeer uitvoerig, inclusief onderbouwing en voorbeelden, geformuleerd. Aanbeveling 7 is gericht op de gemeenteraad, maar wel met het oogmerk het college 'aan het werk te zetten'.

De behandeling en doorwerking van het rekenkamerrapport kent het volgende tijdpad:

	20-11-2020	21-01-2021	23-12-21
Tijdpad	Oplevering rapport aan gemeenteraad	Ter agendering in handen van het presidium gesteld	Visie dienstverlening ter agendering in handen van het presidium gesteld

Op 20 november 2020 wordt het rekenkamerrapport opgeleverd. Uit de ambtelijke reactie op het rekenkamerrapport blijkt dat veel van de aanbevelingen al zijn geïmplementeerd door de ambtelijke organisatie voor of tijdens het onderzoeksproces. In het rapport zijn 7 aanbevelingen gedaan, sommige zijn al opgepakt door de ambtelijke organisatie, anderen zijn al de gebruikelijke werkwijze van het college en 2 van de aanbevelingen zullen uitwerking vinden in de visie dienstverlening die opgesteld gaat worden.

Het rapport is op 21 januari 2021 ter kennisneming in handen van het presidium gesteld. Het is niet besproken in een raadscommissie.

Het voorstel visie dienstverlening is aan de raad ter kennisgeving gegeven op 23 december 2021.

3.1.6 Europese Subsidieprogramma's

Het rekenkamerrapport 'Europese subsidieprogramma's' bevat de volgende 9 aanbevelingen:

Aanbeveling 1: Naar aanleiding van de bovenstaande bevindingen en conclusies doet de RKK een aantal aanbevelingen. In plaats van de focus te leggen op het brede scala aan Europese subsidiemogelijkheden die de EC aanbiedt, is het logischer en haalbaarder als de gemeente zich toespitst op een drietal thema's die nauw aansluiten op gemeentelijke ambities. Binnen het MFK21-27 zijn er drie thema's die nauw aansluiten op de ambities en doelstellingen van gemeente Katwijk:

- 1) *Innovatie en digitaal;*
- 2) *Sociale cohesie; en*
- 3) *Klimaatadaptatie.*

Samengevat is aan te raden meer maar ook selectiever Europese fondsen te benutten. Indien draagvlak, cofinanciering en/of aansluiting op de doelstelling niet toereikend zijn kan gestart

worden met kleinere regionale en nationale subsidiemogelijkheden. Op termijn kunnen deze kleinere financieringen het draagvlak creëren die nodig is voor de grotere Europese kansen.

Aanbeveling 2: Bij aanvang en ontwikkeling van een project zal binnen de gemeentelijke organisatie steeds weer bewust de keuze dienen te worden gemaakt voor het al dan niet aanvragen van subsidie/inzetten van een subsidietraject (mits financiering technisch ook haalbaar) en in welke vorm (als penvoerder of als projectpartner). Een standaard kosten-baten analyse kan hierbij nuttig zijn om een inschatting te maken welke regeling het beste aansluit bij de concrete gemeentelijke doelstellingen. Daarbij kan worden gelet op onder andere: projectkosten, consortium opbouw, subsidiepercentage, slagingskans, complexiteit van de aanvraagprocedure, inspanning en draagvlak voor het implementatie en verantwoording proces. Een stroomschema of checklist t.b.v. de gemeentelijke organisatie kan hierbij functioneren als handig hulpmiddel om de kosten-baten analyse efficiënt uit te voeren.

Aanbeveling 3: Er is een bepaalde mate van kennis, expertise en draagvlak binnen de gemeente Katwijk nodig om ook de omvangrijkere en gecompliceerdere Europese projecten goed te kunnen aanvragen en uitvoeren. De benodigdheden om Katwijk beter toe te rusten op de omvangrijke Europese subsidies worden hierna verder uiteengezet in Deelvraag 2. Binnen een brede organisatie als een gemeente is het volgens algemene ervaringsgegevens daarbinnen niet realistisch volledig op Europese regelingen in te zetten. Daarbij leert de ervaringspraktijk van subsidieonderzoeksbureaus dat de toegankelijker, overzichtelijker, en ongecompliceerdere regionale en nationale regelingen een voor de hand liggend financieringsmiddel zijn waar grootschaliger op kan worden ingezet. Echter, EU-subsidies leveren over het algemeen meer op met betrekking tot financiering, verbreding van het netwerk en innovatie-/kennisuitwisseling. Aan te raden is dat dergelijke EU-subsidies aansluiten op een van de thema's waar binnen de gemeente Katwijk de prioriteit ligt (zie Deelvraag 1.C), om zodoende de efficiëntie en slagingskans te maximaliseren.

Aanbeveling 4: In plaats van een ad-hoc aanpak waarbij her en der regelingen worden aangevraagd is het efficiënter om gebruik te maken van een doelgerichte aanpak. Door selectief 2 à 3 overkoepelende thema's uit te kiezen die sterk overeenkomen met de ambities en doelstellingen van de gemeente Katwijk en daarop te focussen kunnen subsidies efficiënter worden aangevraagd (zie ook Figuur 3).

Aanbeveling 5: Ten aanzien van het subsidieverwervingsbeleid doet de RKK de volgende aanbevelingen. Hiervoor stelt de RKK een top 5 prioriteiten (van hoog naar laag) voor: 1. Investeer in subsidiemanagement; 2. Informatievoorziening; 3. Borging en structurering (verantwoording subsidies); 4. Creativiteit; 5. Vier successen.

Aanbeveling 6: Geadviseerd wordt om de rol van de subsidiecoördinator uit te breiden naar een volledige formatieplaats. Het voorstel is om de subsidiecoördinatie bij meerdere ambtenaren te

beleggen. Daarmee kan een meer pro-actieve houding richting alle afdelingen worden ingenomen om hen uitgebreider te kunnen informeren en te adviseren over toekomstige subsidiemogelijkheden. Tevens wordt hiermee meteen ook de huidige kwetsbaarheid weggenomen doordat de subsidiecoördinatie nu is belegd bij één persoon die de functie bovendien parttime verricht.

Aanbeveling 7: De ontwikkeling is gaande dat gemeenten steeds meer via samenwerking subsidies verwerven. Als 'stand alone' gemeente zijn niet alleen de administratieve lasten hoger maar is tevens minder subsidie beschikbaar. Participeren in (kennis)netwerken en samenwerkingsverbanden vergroot de kansen op subsidieverwerving en verlaagt de lasten(druk).

Geadviseerd wordt om inzichtelijk te maken met welke publieke partijen gemeenschappelijke belangen/prioritaire doelen worden gedeeld en mede op basis daarvan actief te participeren in bestaande of nieuwe subsidienetwerken en samenwerkingsverbanden.

Aanbeveling 8: Het merendeel van de geïnterviewde personen geeft aan dat er behoefte aan is verdere kennisopbouw over subsidieverwerving.

Investeer in een systematische vorm van kennisontwikkeling en kennisborging, het ordenen van subsidiekansen in overzichten die voor meerdere medewerkers beschikbaar zijn of in het opstellen van procesbeschrijvingen/checklisten voor het verzamelen en ordenen van informatie over subsidies.

De aanbeveling is om met regelmaat organisatiebrede workshops of in company bewustwordingssessies te organiseren waarin alle onderdelen van het subsidieverwervingsproces

aan bod komen. Het heeft de voorkeur om een consultancy bureau hierbij te betrekken die aan het begin van dit traject de organisatie en de subsidiecoördinatoren van de juiste expertise kan voorzien om van daar uit kennis over subsidieverwerving binnen de gemeente verder op te bouwen. Verder is de aanbeveling om ook de gemeenteraad met enige regelmaat maar in ieder geval via een workshop te informeren over de uitkomsten van dit onderzoek.

Aanbeveling 9: Geadviseerd wordt om in de relevante B&W-voorstellen een apart kopje/een aparte toets 'is er gekeken naar/rekening gehouden met mogelijke subsidies' op te nemen. Om daarmee de bewustwording van mogelijkheden tot subsidieverwerving in de ambtelijke organisatie te vergroten en de rol van de subsidiecoördinatie beter in het gemeentelijke proces te verankeren.

Opvallend is het relatief grote aantal (9) aanbevelingen. De aanbevelingen zijn zeer uitvoerig geformuleerd, inclusief onderbouwing en voorbeelden, Aanbeveling 7 is gericht op de gemeenteraad, maar wel met het oogmerk het college 'aan het werk te zetten'.

De behandeling en doorwerking van het rekenkamerrapport kent het volgende tijdpad:

	15-06-2021	23-09-2021	23-12-2021
Tijdpad	Oplevering rapport aan gemeenteraad	Oordeelsvormende bespreking van rapport in raadscommissie	Ter kennisgeving in handen gesteld van presidium: Onderzoek naar professionalisering subsidieverwerving uitwerking scenario's

Op 15 juni 2021 wordt het rekenkamerrapport Europese subsidieprogramma's opgeleverd aan de raad. Van de 9 aanbevelingen in het rekenkamerrapport neemt het college 5 aanbevelingen over, 3 deels en 1 niet. Het rapport wordt besproken op 23 september 2021 in een oordeelsvormende bespreking in de raadscommissie. Daaruit volgen geen nieuwe ontwikkelingen.

De gemeente voert in 2022 wel een onderzoek uit naar mogelijkheden voor professionalisering van de subsidiewerving met als vertrekpunt het rekenkamerrapport. Dit onderzoek is uitgevoerd door hetzelfde bureau als het rekenkameronderzoek en versterkt de aanbevelingen van het rekenkameronderzoek. Op basis van het nieuwe onderzoek zijn er aanbevelingen voor het werkbaar maken van werving van Europese subsidies. Uit ons onderzoek is gebleken dat per 1 maart 2024 een strategisch adviseur subsidie- en fondsenwerving is gestart bij de gemeente. Deze adviseur zal onder meer voor de gemeente aan de slag gaan met de implementatie van de aanbevelingen.

3.1.7 Externe Inhuur

Het rekenkamerrapport 'Externe inhuur' bevat de volgende 6 aanbevelingen:

Aanbeveling 1: Maak als raad duidelijk wat je wil ten aanzien van externe inhuur. Geef ruimte om dit vanuit organisatievisie en werkgeverschap binnen de budgettaire kaders in te vullen óf vraag nadere sturing, maar dat vergt dan ook het gesprek over de verhouding tussen ambities en de omvang van de vaste formatie.

Aanbeveling 2: Geef opdracht aan de ambtelijke organisatie om personeelsbeleid te formuleren en stel dit vast. Maak externe inhuur een onderdeel in dit personeelsbeleid, waarin uitgangspunten en doelen worden vastgesteld. Een onderdeel hiervan kan ook een afwegingskader zijn waarin wordt bepaald hoe en wanneer mag worden ingehuurd. Maak afspraken over sturing en monitoring met de directie.

Aanbeveling 3: Leg meer verantwoordelijkheid af aan de raad over de opgaven van het personeelsbeleid, waar externe inhuur een onderdeel van is. Beleg hiervoor tweemaal per jaar een themabijeenkomst

Aanbeveling 4: Geef het gesprek over capaciteit en ambitieniveau met het college verder vorm en maak de onderbouwing ook vanuit ambtelijk vakmanschap transparant in college en raadsvoorstellen.

Aanbeveling 5: Ga verder met de inzet op verminderen van externe inhuur zoals afgesproken dit jaar. Dat werpt zijn vruchten af. Bewaak de voortgang en resultaten van de afgesproken maatregelen.

Aanbeveling 6: Ons advies is om de conclusies en aanbevelingen als gemeenteraad integraal vast te stellen. De gemeenteraad kan de griffie en het college daarbij vragen om de voortgang te bewaken. Een aanbeveling is om hierbij af te spreken dat over anderhalf jaar de raad met een voortgangsbrief wordt geïnformeerd over de uitvoering van de aanbevelingen.

Het rapport bevat een relatief beperkt aantal aanbevelingen (6) die relatief compact zijn geformuleerd. Opvallend is aanbeveling 6 die aan de raad is gericht en waarin de doorwerking van de aanbevelingen centraal staat. De rekenkamer geeft hierbij aan dat het wilde zorgen dat het rapport in de lijst van te bewaken afspraken kwam.

De behandeling en doorwerking van het rekenkamerrapport kent het volgende tijdpad:

	27-01-2022	19-05-2022	10-11-2022	29-02-2024
Tijdpad	Oplevering rapport aan gemeenteraad	Oordeelsvormende bespreking in raadscommissie	Aangenomen motie optimaliseren organisatie (incl. externe inhuur)	Managementletter 2023 van accountantskantoor Deloitte

Op 27 januari 2022 wordt het rekenkameronderzoek externe inhuur opgeleverd aan de raad. Van de 6 aanbevelingen zijn er een 4 aanbevelingen gericht op de kaderstellende en controlerende rol van de raad. Impliciet zit hier voor 2 van de 4 aanbevelingen ook een opdracht voor het college in. Het college geeft in de bestuurlijke reactie aan zich niet geheel te herkennen in de conclusies en aanbevelingen van het rapport. Het college geeft wel aan het fundamentele gesprek met de raad over externe inhuur te willen voeren. Daarmee gaat het college expliciet mee met 2 van de aanbevelingen.

In de oordeelsvormende bespreking op 19 mei 2022 wordt door de wethouder aangegeven dat de aanbevelingen van het rekenkamerrapport verwerkt worden in het personeelsbeleid (in herfst 2022). Op 10 november 2022 wordt er een motie ingediend en aangenomen omtrent het optimaliseren van de organisatie (inclusief externe inhuur), waarbij het college verzocht wordt om: *“inzichtelijk te maken hoe (werk)processen kunnen worden geoptimaliseerd, de uitbreiding van het ambtenarenapparaat hierbij in ogenschouw te nemen en dit jaarlijks terug te koppelen aan de gemeenteraad via een raadsbrief”*.

Op 29 februari 2024 wordt een managementletter 2023 van accountantskantoor Deloitte met de Auditcommissie besproken. Hier komt naar voren dat op dat moment de ambtelijke organisatie nog bezig is met het opstellen van kaders omtrent inhuur externe krachten. Een vastgesteld personeelsbeleid is er niet. In de managementletter wordt ook aangegeven dat, hoewel er geen vastgesteld beleid is, in de praktijk werkzaamheden die door eigen medewerkers uitgevoerd kunnen worden, niet aan externe functionarissen worden toebedeeld. Echter blijkt er bij de ambtelijke organisatie nog geen streefwaarde te zijn geformuleerd voor externe inhuur. In de auditcommissie doet het college de toezegging de auditcommissie schriftelijk te informeren over de actualisatie van de kaderstelling voor externe inhuur.

Deze kaders zouden, zo blijkt uit ons onderzoek, eind april 2024 voorgelegd worden aan het college. Wij hebben via het raadsinformatiesysteem hierover geen verdere informatie kunnen terugvinden.

In de ambtelijke reactie op de concept-nota van bevindingen is over de uitvoering van aanbeveling 2 (externe inhuur opnemen als onderdeel in het personeelsbeleid) nog het volgende opgemerkt.

- De organisatie kiest ervoor om deze aanbeveling uit te voeren door het opstellen van 'Kaders voor inhuur'.
- In september 2022 en september 2023 heeft de ambtelijke organisatie de raad ingelicht over de stand van zaken rond externe inhuur. Toen is eveneens aangegeven dat de Kaders voor inhuur naar aanleiding van het rapport van de rekenkamer in 2024 zullen worden vormgegeven.
- Op 22 april 2024 zijn de 'Kaders voor inhuur' voorlopig vastgesteld door de directie. Hierin is bewust gekozen om niet te werken met een normstelling.
- Op 4 juni 2024 heeft de OR hierover haar advies gegeven.
- Op 19 juni 2024 zijn de 'Kaders voor inhuur', na overname van het advies van de OR, definitief vastgesteld door de directie. Dit betreft geen B&W besluit.

3.1.8 DoeMee-onderzoek naar de praktijk van de WOB

Het rekenkamerrapport 'DoeMee-onderzoek naar de praktijk van de WOB' bevat de volgende 5 aanbevelingen:

Aanbeveling 1: Zorg dat de geleverde kwaliteit gecontinueerd kan worden en maak een prognose voor komende jaren en de te verwachten Wob verzoeken (op basis van grote projecten, COVID-19 maatregelen).

Aanbeveling 2: Ten behoeve van juridische kwaliteitszorg is het raadzaam om Wob besluiten en de inhoudelijke beslissingen (toekennen/afwijzen/buiten behandeling stellen) te registreren.

Aanbeveling 3: Ter bevordering van de rechtmatigheid- en kwaliteitstoetsing wordt aangeraden om bezwaarschriften en beroepsprocedures gericht tegen Wob besluiten te registreren.

Aanbeveling 4: Overweeg om het aantal beroepsprocedures met betrekking tot de Wob specifiek te registreren zodat hier lering uit getrokken kan worden en beleidsregels kunnen worden geactualiseerd.

Aanbeveling 5: Overweeg om het Wob beleid te publiceren op de website zodat het voor verzoekers duidelijk is hoe het Wob verzoek wordt afgehandeld. Het e.e.a. in aanvulling op de bestaande informatie <https://extra.katwijk.nl/gemeente-en-burgerzaken/bestuur-en-beleid/wob-who-verzoek-indienen>. Hierbij kan gedacht worden aan welke informatie wel openbaar is en welke informatie niet openbaar is. Mogelijk kan er een verwijzing gemaakt worden naar de zoekmachine op de website zodat verzoekers zelf al kunnen zoeken naar informatie.

Het rapport bevat een relatief beperkt aantal aanbevelingen (5) die, met uitzondering van aanbeveling 5, relatief compact zijn geformuleerd.

De behandeling en doorwerking van het rekenkamerrapport kent het volgende tijdpad:

	20-01-2022	17-02-2022	1-5-2022
Tijdpad	Oplevering rapport aan gemeenteraad	Ter agendering in handen van het presidium gesteld	Raadsvoorstel en besluit inzake Woo

Het rapport wordt op 20 januari 2022 opgeleverd aan de raad en ter agendering gesteld op 17 februari 2022. Met de komst van de Woo in mei 2022 zijn echter de onderzoeksresultaten van het onderzoek niet meer relevant. Dit wordt ook geconstateerd door de rekenkamer in hun jaarverslag van het jaar 2022. Ook is de rekenkamer niet tevreden met de kwaliteit van het Doe-Mee onderzoek. Op 1 mei 2022 wordt een raadsvoorstel ingediend en een besluit genomen over de inwerkingtreding van de Woo, die de WOB vervangt.

3.1.9 De effectiviteit van de Participatiewet

Het rekenkamerrapport 'Effectiviteit van de Participatiewet' bevat de volgende 9 aanbevelingen:

Aanbeveling 1: De gemeente en haar partners zouden er goed aan doen eenzelfde systeem te hanteren met betrekking tot definities over bijvoorbeeld de doelgroep, de inzet en operationalisering van instrumenten en uitstroom naar (werk). Daarnaast zou in dit systeem ook duidelijk naar voren moeten komen wat de kosten zijn en het maatschappelijke effect (MAG) van de gebruikte instrumenten. De informatie die er op dit moment wordt uitgewisseld geeft geen van alle partijen een goed overzicht op deze punten. Dit uit zich specifiek in de volgende vier punten.

Aanbeveling 2: Intake en doelgroepen. De gemeente Katwijk onderscheidt drie doelgroepen: mensen met korte, middellange en lange afstand tot de arbeidsmarkt. De gemeente doet de intake als mensen een uitkering aanvragen op basis van deze indeling. Bij Provalu wordt er opnieuw een intake gehouden. Het is aan te bevelen om deze indelingen beter op elkaar af te stemmen. Dat maakt ook de informatie over en weer duidelijker en cliënten kunnen sneller geholpen worden. Daarnaast krijgt de gemeente daarmee ook een duidelijker inzicht in de uitstroom.

Aanbeveling 3: Duur van de trajecten. Trajecten bij Provalu duren over het algemeen langer dan de zes maanden die hier over het algemeen voor staat. Met beter inzicht, kan er ook een betere verantwoording zijn waarom deze termijn gemiddeld langer duurt.

Aanbeveling 4: Invloed van de gemeente op de gemeentelijke regeling. Er is een mandaat van de gemeente Katwijk aan de GR KDB. deze is echter in hele algemene termen geformuleerd. Het verdient aanbeveling om tussen de gemeente Katwijk, eventueel in samenwerking met de andere gemeenten in de GR een dienstverleningsovereenkomst te maken met Provalu. Dat schept duidelijkheid voor beide partijen, de gemeente en Provalu. Er wordt onderzoek gedaan naar governance, sturing en informatie-uitwisseling. Deze aanbeveling zou met de uitkomsten van dat onderzoek kunnen worden overgenomen

Aanbeveling 5: Invloed van de gemeenteraad. De gemeenteraad zou daarbij actief moeten worden betrokken. Dat geeft de raad de gelegenheid ook aan te geven welke informatie hij nodig heeft om het effect van het participatiebeleid te kunnen controleren. Op dit moment heeft de raad niet het idee dat zij een duidelijke richting kunnen kiezen behalve 'stoppen' of 'doorgaan'

Aanbeveling 6: De gemeente heeft een aantal keren een uitkering uit de vangnetregeling van de BUIG gekregen, vanwege tekorten. De gemeente zou alle kosten die zij maakt moeten toerekenen: personele inzet gemeente, kosten Provalu en alle andere kosten. Daarbij zou de gemeente ook moeten proberen het door de gemeente genoemde maatschappelijke effect van de re-integratie te kapitaliseren; niet alleen in geld, maar ook in kwaliteit van de samenleving en de burgers.

Aanbeveling 7: De door de gemeente gehanteerde maatschappelijke agenda (MAG), zou meer zoals oorspronkelijk de bedoeling was kunnen worden gebruikt: de gemeenteraad bepaalt elk jaar of de indicatoren, doelen en middelen moeten worden aangepast in het databoek. Dat gesprek zou de gemeenteraad ook een duidelijkere rol geven bij de vaststelling van de doelen en de controle op de behaalde resultaten. De gemeente heeft het maatschappelijke effect als leidend geformuleerd, boven de financiën. Dat is een belangrijke doelstelling, die zich niet in harde cijfers laat vatten en daarom regelmatig onderwerp van gesprek kan zijn bij de gemeente (bestuur), Provalu en de gemeenteraad.

Aanbeveling 8: De MAG biedt ook goede handvatten om het participatiebeleid in samenhang met andere beleidsdomeinen uit te voeren. Dat gebeurt nu al wel, maar zou volgens ons in de komende jaren nog verder kunnen worden uitgewerkt

Aanbeveling 9: Uit de gesprekken blijkt dat de werkgevers in de gemeente Katwijk meer dan gemiddeld bereid zijn om mensen met een bijstandsuitkering de gelegenheid te willen geven om te integreren op de arbeidsmarkt. Onze indruk is dat de benadering van en communicatie met de werkgevers systematischer, duidelijker en meer langs één kanaal kan worden georganiseerd.

Het rapport bevat een relatief groot aantal aanbevelingen (9) die bijzonder uitvoerig zijn geformuleerd. Eén aanbeveling (aanbeveling 5) lijkt ook van toepassing te zijn op de raad, hoewel deze aanbeveling ook gelezen kan worden als een aanbeveling aan het college om de raad meer te betrekken.

De behandeling en doorwerking van het rekenkamerrapport kent het volgende tijdpad:

	04-11-2022	09-02-2023	25-05-2023	18-01-2024	01-02-2024
Tijdpad	Oplevering rapport aan gemeenteraad	Oordeelsvormende bespreking in raadscommissie	Ter vaststelling: startnotitie invulling kaderstellende rol en opdrachtgevende rol richting Provalu	Oordeelsvormende bespreking Meerjarenvisie Provalu	Meerjarenvisie GRKDB Provalu ter vaststelling

Het rapport wordt opgeleverd op 4 november 2022 en voor oordeelsvormende bespreking geagendeerd op 9 februari 2023. De raad is van mening dat het college moet inzetten op verbetering van de samenwerking en monitoring. De wethouder geeft aan dat dit jaar (2023) gebruikt zal worden voor het omzetten van de aanbevelingen in concrete acties. Bij de uitvoering is Katwijk echter afhankelijk van andere partijen. In het rekenkamerrapport blijkt uit de bestuurlijke reactie dat het college 8 van de 9 aanbevelingen geheel overneemt. Het college geeft aan dat voor de enige resterende aanbeveling de verantwoordelijkheid bij de raad ligt voor de agendering, maar onderschrijft het sentiment van de aanbeveling. Daarmee kunnen we concluderen dat het college alle aanbevelingen onderschrijft.

De startnotitie die op 25 mei 2023 ter vaststelling aan de raad wordt gepresenteerd is een *plan van aanpak* voor de invulling van de kaderstellende en opdrachtgevende rol richting Provalu. De startnotitie dient als startpunt voor het opstellen van een meerjarenvisie Provalu. Deze wordt als oordeelsvormend bespreekpunt aan de raad gepresenteerd op 18 januari 2024, en ter vaststelling aangeboden op 1 februari 2024. Daarmee wordt uitvoering gegeven aan de aanbevelingen.

3.1.10 Legitimiteit en bevoegdheden raad in aanpak coronacrisis

Het rekenkamerrapport ‘Legitimiteit en bevoegdheden in aanpak coronacrisis’ bevat de volgende 4 aanbevelingen:

Aanbeveling 1: de raad kan een meer uitgesproken rol bij de kaderstelling opeisen.

De terughoudende opstelling van de gemeenteraad in de eerste periode om het bestuur de ruimte te geven voor het nemen van de nodige crisismaatregelen is welswaar als een functionele steun door het bestuur ervaren, maar door middel van moties kan de raad eerder en verder bijdragen aan kaderstelling. Dit kan zij bijvoorbeeld doen door extra aandacht te vragen voor bepaalde kwetsbare groepen inwoners of met name door de coronacrisis getroffen instellingen en bedrijven. Een mogelijkheid daarbij is ook om het college te vragen meerdere beleidsmatige alternatieven voor te leggen zodat daarover besluiten kunnen worden genomen. Zo kan men aan het college vragen een aantal scenario’s uit te werken vanuit een (herstel)agenda om inzichtelijk te maken wat de lange termijneffecten van de coronacrisis kunnen zijn op toekomstige beleidskeuzes van de gemeente, daarbij rekening houdend met mogelijk schaarsere budgetten vanuit het Rijk.

Aanbeveling 2: de controlerende functie van de raad verdient meer aandacht. De raad heeft geen aandacht gevraagd voor het toelichten op en inzichtelijk maken van de (financiële en overige) gevolgen van de coronacrisis op de gemeente (een daartoe ingediende motie is verworpen). In het kader van het budgetrecht wordt aanbevolen aan het college te vragen meer zicht te geven op de genomen (coronasteun)maatregelen en de financiële gevolgen daarvan zichtbaar te maken. Daarbij kan de raad aan het college vragen om door middel van een afwegingskader explicieter te maken hoe bij de keuze over (coronasteun)maatregelen prioriteiten zijn en worden gesteld.

Aanbeveling 3: de raad dient zich te professionaliseren in de (digitale) vergadercultuur en alternatieven. Het digitaal vergaderen heeft verschillende voordelen en ook beperkingen getoond voor het overleg tussen college en raad en raadsleden onderling. Ofschoon het fysiek vergaderen een (grote) voorkeur heeft, verdient het aanbeveling om de digitale vaardigheden van de raadsleden op niveau te krijgen en te behouden (‘toekomstbestendig’ maken).

Aanbeveling 4: voor het handhaven en versterken van de volksvertegenwoordigende rol van de raad in tijden van crises, is het van belang om de signalen van inwoners, organisaties en bedrijven op te vangen. Het verdient in dit kader aanbeveling, naast de overige mogelijkheden van contact, meer aandacht te besteden aan de inzet van ‘social media’. Bovendien dient tevens in de overwegingen meegenomen te worden dat raadsleden verantwoordelijkheid hebben als volksvertegenwoordigers van de samenleving. Het zichtbaar blijven voor burgers en een voorbeeldfunctie uitoefenen in de uitoefening van de taak als raadslid zijn in dit kader relevant. Daarbij is een discussie wenselijk over hoe de raad ook in tijden van corona (of andere mogelijke crises) in positie kan komen en blijven.

Het rapport bevat een relatief beperkt aantal aanbevelingen (4) die bijzonder uitvoerig zijn geformuleerd. Alle aanbevelingen zijn gericht op het functioneren van de raad.

De behandeling en doorwerking van het rekenkamerrapport kent het volgende tijdpad:

	21-06-2023	06-07-2023
Tijdpad	Oplevering rapport aan gemeenteraad	Ter agendering in handen van het presidium gesteld

Het rekenkameronderzoek naar de legitimiteit en bevoegdheden van de raad in de aanpak van de coronacrisis wordt op 21 juni 2023 opgeleverd. Het rapport wordt op 6 juli 2023 ter agendering in handen van het presidium gesteld, maar komt niet ter sprake in de raad. Uit het gesprek met de griffie blijkt dat besloten is door de raad dat prioriteiten op dat moment ergens anders lagen. De keuze is gemaakt om dit rapport daarom (voor nu) terzijde te leggen.

3.2 Procedures en werkwijzen behandeling rekenkamerrapporten: raad en ambtelijke organisatie

3.2.1 Behandeling rekenkamerrapporten door de raad

Voor de behandeling van rekenkamerrapporten zijn – naast de gestelde wettelijke kaders voor rekenkamers vanuit de gemeentewet - geen vaste procedures of afspraken vastgelegd door de raad respectievelijk tussen de raad en de rekenkamer. Daarmee is het voor de rekenkamer bij het aanbieden van een rekenkamerrapport telkens de vraag of het rapport ook daadwerkelijk behandeld zal worden. Daarbij is ook geen vaste werkwijze ingeregeld voor het ‘vaststellen’, ‘overnemen’ of ‘onderschrijven’ van de aanbevelingen door de raad.

In de praktijk (zie paragraaf 3.1) worden 6 van de 10 rapporten redelijk vlot door de raad ter behandeling geagendeerd en behandeld in de oordeelsvormende raadscommissie. Twee rapporten worden relatief laat of op andere wijze behandeld (de rapporten ‘Digitale Veiligheid’ en ‘Digitale dienstverlening en toegankelijkheid’). Twee rapporten (namelijk a) legitimiteit en bevoegdheid raad in aanpak coronacrisis; en b) praktijk van de WOB) worden in het geheel niet behandeld door de raad.

Opvallend is dat de aanbevelingen die gericht zijn op de raad in zeer beperkte mate door de raad worden opgepakt en hieraan nauwelijks opvolging wordt gegeven.

3.2.2 Behandeling rekenkamerrapporten door de ambtelijke organisatie

Voor het in uitvoering nemen van aanbevelingen die door het college zijn overgenomen is op ambtelijk niveau geen specifieke procedure ingericht. Het consequent volgen van de procedure van het bestuurlijk wederhoor leidt er wel toe dat het college bij elk rekenkameronderzoek nauwgezet en zorgvuldig aangeeft welke aanbevelingen het wel en niet overneemt.

In algemene zin is de mening van de ambtelijke organisatie dat de onderzoeken van de rekenkamer een positief beeld geven over de wijze hoe Katwijk beleid formuleert en hieraan uitvoering geeft. De rapporten van de rekenkamer zijn voor de ambtelijke organisatie ‘een steun in de rug’. Dit blijkt ook uit het relatief grote aantal aanbevelingen dat het college overneemt, mede omdat het college en de ambtelijke organisatie toch al (zelfstandig en voorafgaand aan het rekenkameronderzoek) bezig zijn hieraan uitvoering te geven. Een voorbeeld hiervan is het rapport ‘Externe inhuur’. De aanbevelingen in dit rapport ondersteunde de maatregelen die het college en de ambtelijke organisatie al hadden ingezet of van plan waren in te zetten. Bovendien leggen de aanbevelingen, naar mening van de ambtelijke organisatie, bepaalde verantwoordelijkheid terug bij de raad.

De ambtelijke organisatie geeft aan een groter of steviger belang te zien bij het (direct) opvolging geven van aanbevelingen van de accountant in plaats die van de rekenkamer. De impact van het niet (direct) opvolging geven aan de aanbevelingen van de accountant is groter in vergelijking met het opvolgen van aanbevelingen van de rekenkamer, gelet op onder meer de gevolgen voor de rechtmatigheidsverklaring. Zo waren er in het verleden onrechtmatigheden door de accountant geconstateerd bij externe inhuur, maar deze waren al opgelost voordat de rekenkamer naar dit onderwerp een onderzoek uitvoerde.

Bovendien zijn de aanbevelingen van de rekenkamer in algemene zin moeilijk te ‘vertalen’ naar verandering van de ambtelijke werkwijzen of werkprocessen.

Er is ambtelijk, maar ook bestuurlijk (college), geen standaardprocedure ontwikkeld om een plan van aanpak op- en vast te stellen waarin de uitvoering van de aanbevelingen van de rekenkamer is ingeregeld. Op eenzelfde wijze ontbreekt er een standaardprocedure om de raad te informeren over de voortgang van deze uitvoering. Alleen als de ernst van de aanbevelingen van de rekenkamer daartoe noodzaakt, wordt ambtelijk en bestuurlijk een plan van aanpak opgesteld en gepresenteerd aan de raad. In andere gevallen wordt de voortgang van de uitvoering van aanbevelingen van de rekenkamer, zo nodig, aan de raad gecommuniceerd via de reguliere Planning- en Controlcyclus (de begroting en jaarrekening).

Op concernniveau wordt geen overzicht bijgehouden van de aanbevelingen van de verschillende rekenkamerrapporten, de aanbevelingen die het college hieruit overneemt en de voortgang van de uitvoering ervan. De ‘lijnen’ in de organisatie zijn zodanig kort, dat het college en de ambtelijke organisatie in staat zijn zaken (direct) op te pakken indien de raad aangeeft dat een onderwerp prioriteit heeft. De aanbevelingen en behandeling van het rekenkamerrapport ‘Externe inhuur’ in de raad zijn hiervan een voorbeeld.

4. Conclusies & Aanbevelingen

4.1 Conclusies

Dit doorwerkingsonderzoek naar de aanbevelingen van rekenkamer Katwijk is uitgevoerd aan de hand van de laatste 10 rekenkameronderzoeken die sinds 2016 zijn uitgevoerd. Daarbij kunnen de volgende conclusies worden getrokken op grond van beantwoording van de geformuleerde deelvragen.

4.1.1 Overnemen van conclusies en aanbevelingen door het college

Het overnemen van conclusies en aanbevelingen door het college kan als redelijk tot goed worden beoordeeld. Van totaal 7 van de 10 rekenkamerrapporten worden de aanbevelingen geheel of gedeeltelijk door het college overgenomen. Het college geeft goede redenen waarom aanbevelingen voor de drie overige rekenkamerrapporten niet zijn overgenomen, bijvoorbeeld omdat deze niet langer opportuun zijn ('Praktijk van de WOB'), aanbevelingen alleen voor de gemeenteraad zijn (Legitimiteit en bevoegdheden raad in aanpak coronacrisis) of omdat aanbevelingen ontbreken ('Schuldhelpverlening').

In de praktijk blijkt uit de bestuurlijke reactie van het college op de aanbevelingen dat zelfs in sommige gevallen het college al maatregelen of actie had ondernomen voordat het rekenkamerrapport werd opgeleverd of dat hiertoe reeds plannen waren ontwikkeld (Digitale Dienstverlening).

4.1.2 Overnemen van conclusies en aanbevelingen door de raad

Er is geen procedure, noch zijn er afspraken gemaakt, voor het behandelen van rekenkamerrapporten door de raad. Tevens ontbreekt een procedure waarin de raad gevraagd wordt zich expliciet uit te spreken over het overnemen of onderschrijven van aanbevelingen. Desondanks worden de rekenkamerrapporten redelijk tot goed geagendeerd en behandeld in de raadscommissie. In totaal worden 8 van de 10 rapporten behandeld in de raad, raadscommissie of anderszins. Slechts twee rapporten ('Praktijk WOB' en 'Legitimiteit en bevoegdheden raad in aanpak coronacrisis') worden niet behandeld.

4.1.3 Uitvoering van het college aan de aanbevelingen

Het college geeft redelijk tot goed uitvoering aan de aanbevelingen van de rekenkamer. De aanbevelingen van 6 van de 10 rekenkamerrapporten worden geheel of gedeeltelijk uitgevoerd. De aanbevelingen van twee rekenkamerrapporten moeten nog in uitvoering worden gebracht; met de aanbevelingen van het rapport 'Europese subsidies' is een start gemaakt; aan de aanbevelingen van het rapport 'Externe inhuur' moet, ondanks het overnemen van aanbevelingen door het college, nog uitvoering worden gegeven. Voor twee rekenkamerrapporten ligt er geen 'opgave' voor het college.

4.1.4 Uitvoering van de raad van de aanbevelingen

Opvallend is dat aan geen van de aanbevelingen die in de rekenkamerrapporten specifiek zijn gericht aan de raad *aantoonbaar* uitvoering is gegeven. Ook is er bij de rekenkamer geen inzicht in wat er gebeurt is met de aanbevelingen voor de raad.

4.1.5 Plan van aanpak, monitoring en informering van raad over uitvoering van aanbevelingen

Er is ambtelijk of bestuurlijk (college en raad) geen standaardprocedure vastgesteld voor het opstellen van een plan van aanpak voor het uitvoering geven aan aanbevelingen van de rekenkamer, het monitoren van de voortgang ervan en het informeren van de raad over deze voortgang.

Desondanks wordt de raad over de uitvoering van de aanbevelingen van 4 rapporten redelijk tot goed geïnformeerd. Over de voortgang van uitvoering van aanbevelingen van drie rapporten wordt de raad laat of slechts ten dele geïnformeerd.

4.1.6 Rol Rekenkamer & rode draad in de aanbevelingen van de rekenkamer

De rekenkamer stuurt nog niet standaard aan op de doorwerking van aanbevelingen. Uit de jaarverslagen blijkt dat de rekenkamer voornemens is om de doorwerking te onderzoeken, maar dat hieraan voor individuele onderzoeken tot op heden nog geen uitvoering aan is gegeven.

Opvallend is dat in 4 van de 10 rekenkamerrapporten een relatief groot aantal aanbevelingen is opgenomen (3 rapporten met 9 aanbevelingen en één met 7 aanbevelingen). Daarbij is niet duidelijk gemaakt welke aanbevelingen prioriteit moeten hebben (urgentie om aan te pakken). Bovendien zijn de aanbevelingen in de rekenkamerrapporten niet 'strak' geformuleerd. De aanbevelingen bevatten dikwijls tevens bevindingen en conclusies, illustraties en voorbeelden en nader te bepalen keuzen uit mogelijkheden ('kan raadzaam zijn', 'mogelijkheid te overwegen', 'zou een mogelijkheid kunnen zijn').

4.2 Aanbevelingen

4.2.1 Aanbevelingen voor de rekenkamer

1. Maak in rekenkamerrapporten een helder onderscheid tussen aanbevelingen gericht aan het college en aanbevelingen gericht aan de raad.
2. Formuleer een beperkt aantal concrete aanbevelingen. Vermijd hierin (1) argumentatie en redeneringen en (2) voorbeelden. Hierdoor ontstaat een overzichtelijk geheel, waarop door het college gerapporteerd kan worden hoe het met de uitvoering van de aanbevelingen staat.

3. Zorg dat de rapporten formeel vastgesteld worden in de raad, zodat de duidelijk is welke aanbevelingen overgenomen zijn en dat hierop gerapporteerd kan worden.
4. Spreek met de raad een (vaste) procedure af voor het aanbieden, presenteren/toelichten en het bespreken van rapporten in de commissies en de raad. Let hierbij op het tijdig agenderen van presenteren/toelichten en bespreken na het moment van aanbieden.
5. Neem in het werkprogramma van de rekenkamer op dat na enkele jaren een kort stand-van-zaken-onderzoek wordt uitgevoerd. Dit kan ook door middel van korte brief aan de raad met betrekking tot de stand van zaken.
6. Betrek de raad bij onderzoeken van de rekenkamer ook tussentijds, zeker als de onderzoeken ook een ex ante karakter kunnen hebben.
7. Betrek de raad meer bij het programmeren en uitvoeren van onderzoek. Stel een procedure vast voor de inbreng van de raad bij het opstellen van een onderzoeksprogramma en informeer de raad over het onderzoek door het toezenden van de onderzoeksopzet/-aanpak.

4.2.2 Aanbevelingen voor het college

1. Zorg voor een formele procedure waarmee aanbevelingen door het college worden geïmplementeerd, inclusief plan van aanpak, monitoring van de voortgang en terugkoppeling naar de raad.

4.2.3 Aanbevelingen voor de raad

1. Stel een procedure op voor het nemen van besluiten door de gemeenteraad over de aanbevelingen van rekenkamerrapporten.
2. Stel een procedure vast waarmee de aanbevelingen gericht aan de gemeenteraad worden uitgevoerd.
3. Stel een procedure vast hoe de raad wordt geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van aanbevelingen die aan de raad zijn gericht.
4. Draag er zorg voor dat per rekenkamerrapport een verantwoordelijk raadslid wordt aangewezen die proactief het college monitort op de uitvoering van aanbevelingen gericht aan het college en raad.

Postbus 589 – 2220 AN Katwijk

Gemeente Katwijk
Rekenkamer gemeente Katwijk
De heer M. van Hesteren

Contactpersoon:
M. Siegmund

Afdeling:
Concernzaken en Advies

Te bereiken op:
071- 406 5000
m.siegmund@katwijk.nl

Ons kenmerk:
Z3523357D3523367

Bijlage(n): 1

Verzenddatum: 24.09.2024

Uw kenmerk:

Onderwerp: bestuurlijk wederhoor op nota van bevindingen Doorwerkingsonderzoek

Katwijk, 24 september 2024

Geachte heer Van Hesteren,

Op 4 september heeft u ons voor bestuurlijk wederhoor het eindrapport Doorwerkingsonderzoek aangeboden. Bijgaand sturen wij onze zienswijze, die betrekking heeft op de bevindingen, conclusies en aanbevelingen uit het eindrapport.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Katwijk,
de secretaris,

mr. drs. R.T. Jie Sam Foek

de burgemeester,

ir. C.L. Visser

Zienswijze van het college op het doorwerkingsonderzoek van de rekenkamer

Bijgestaan door onderzoeksbureau KokxDeVoogd heeft de rekenkamer een onderzoek gedaan naar de doorwerking van de conclusies en aanbevelingen die zijn opgenomen in 10 rekenkameronderzoeken die sinds 2016 zijn uitgevoerd. De conclusies en aanbevelingen waren zowel gericht aan het college als aan de gemeenteraad. De rekenkamer heeft onderzoek gedaan om inzicht te krijgen welk effect hiermee is bereikt, of de aanbevelingen zijn verwerkt en zo ja, op welke wijze. Het rapport van bevindingen is in het kader van ambtelijk wederhoor aan de organisatie voorgelegd om overeenstemming te krijgen over de geconstateerde feiten. De ambtelijke reacties zijn verwerkt in het rapport. Vervolgens heeft de rekenkamercommissie het rapport voorzien van conclusies en aanbevelingen.

Doel van het onderzoek

De doelstelling van de Rekenkamer Katwijk met dit doorwerkingsonderzoek is te onderzoeken:

- a) Wie verantwoordelijk is (geweest) voor het monitoren van de aanbevelingen en of deze monitoring ook heeft plaatsgevonden.
- b) Of de aanbevelingen van de rekenkamer ook uitvoerbaar waren.
- c) Hoe en of de gemeenteraad is geïnformeerd over de wijze waarop uitvoering aan de aanbevelingen is gegeven.
- d) Of conclusies en aanbevelingen helder en passend zijn geformuleerd en welke verbeteringen hierin mogelijk zijn.

Vraagstelling van het onderzoek

De rekenkamercommissie heeft als centrale hoofdvraag geformuleerd: Is uitvoering gegeven aan de aanbevelingen die de rekenkamercommissie heeft opgenomen in de 10 rapporten die het sinds 2016 heeft gepubliceerd?

Vervolgens heeft deze hoofdvraag geleid tot de volgende deelvragen:

1. Heeft het college in de bestuurlijke reactie de conclusies en aanbevelingen overgenomen?
2. Heeft de gemeenteraad de conclusies en aanbevelingen overgenomen?
 - a. Zo ja, heeft het college en/of de gemeenteraad uitvoering gegeven aan de aanbevelingen?
 - b. Zo nee, wat is hiervan de reden?
3. Informeert het college de gemeenteraad over de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen?
4. Heeft de gemeenteraad gevraagd naar de voortgang van de uitvoering?
5. Wordt gemonitord wat de stand van zaken is met betrekking tot de uitvoering van de aanbevelingen?
6. Is er een rode draad in de aanbevelingen die de rekenkamercommissie heeft gedaan?
7. Hebben de aanbevelingen, indien uitgevoerd, voldaan aan de verwachtingen? Wat was de impact van de uitgevoerde aanbevelingen?

Conclusies en aanbevelingen

1. De rekenkamer trekt in haar onderzoek de volgende conclusies ten aanzien van het overnemen van conclusies en aanbevelingen door het college:

Het overnemen van conclusies en aanbevelingen door het college kan als redelijk tot goed worden beoordeeld. Van totaal 7 van de 10 rekenkamerrapporten worden de aanbevelingen geheel of gedeeltelijk door het college overgenomen. Het college geeft goede redenen waarom aanbevelingen voor de drie overige rekenkamerrapporten niet zijn overgenomen, bijvoorbeeld omdat deze niet langer opportuun zijn ('Praktijk van de WOB'), aanbevelingen alleen voor de gemeenteraad zijn (Legitimiteit en bevoegdheden raad in aanpak coronacrisis) of omdat aanbevelingen ontbreken ('Schuldhelpverlening'). In de praktijk blijkt uit de bestuurlijke reactie van het college op de aanbevelingen dat zelfs in sommige gevallen het college al maatregelen of actie had ondernomen voordat het rekenkamerrapport werd opgeleverd of dat hiertoe reeds plannen waren ontwikkeld (Digitale Dienstverlening).

2. De rekenkamer trekt in haar onderzoek de volgende conclusies ten aanzien de uitvoering van het college aan de aanbevelingen:

Het college geeft redelijk tot goed uitvoering aan de aanbevelingen van de rekenkamer. De aanbevelingen van 6 van de 10 rekenkamerrapporten worden geheel of gedeeltelijk uitgevoerd. De aanbevelingen van twee rekenkamerrapporten moeten nog in uitvoering worden gebracht; met de aanbevelingen van het rapport 'Europese subsidies' is een start gemaakt; aan de aanbevelingen van het rapport 'Externe inhuur' moet, ondanks het overnemen van aanbevelingen door het college, nog uitvoering worden gegeven. Voor twee rekenkamerrapporten ligt er geen 'opgave' voor het college.

3. De rekenkamer trekt in haar onderzoek de volgende conclusies ten aanzien plan van aanpak, monitoring en informering van raad over uitvoering van aanbevelingen:

Er is ambtelijk of bestuurlijk (college en raad) geen standaardprocedure vastgesteld voor het opstellen van een plan van aanpak voor het uitvoering geven aan aanbevelingen van de rekenkamer, het monitoren van de voortgang ervan en het informeren van de raad over deze voortgang. Desondanks wordt de raad over de uitvoering van de aanbevelingen van 4 rapporten redelijk tot goed geïnformeerd. Over de voortgang van uitvoering van aanbevelingen van drie rapporten wordt de raad laat of slechts ten dele geïnformeerd.

Aanbevelingen

Hieronder staat de geformuleerde aanbeveling van de rekenkamer voor het college met daaronder in cursief de reactie van het college.

Zorg voor een formele procedure waarmee aanbevelingen door het college worden geïmplementeerd, inclusief plan van aanpak, monitoring van de voortgang en terugkoppeling naar de raad.

Reactie college: In de beoordeling redelijk tot goed inzake het overnemen conclusies en aanbevelingen en in het uitvoeren van de aanbevelingen zien wij ruimte voor verbetering. Wij nemen uw aanbeveling dan ook van harte over en zijn gestart met de eerste verkennende stappen om te komen tot een formele procedure. Speciale aandacht zal hierin zijn voor de informeren van de raad over de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen. Ons streven is om deze procedure uiterlijk begin 2025 vast te stellen en toe te sturen aan de gemeenteraad. In september 2022 en 2023 is tijdens de jaarlijkse sessie met de raad over de stand van de organisatie aangekondigd dat de richtlijnen voor inhuur begin 2024 worden ingericht. Vóór de zomer 2024 heeft de directie de interne richtlijnen vastgesteld en op 18 september 2024 zijn deze aan de raad verstuurd.